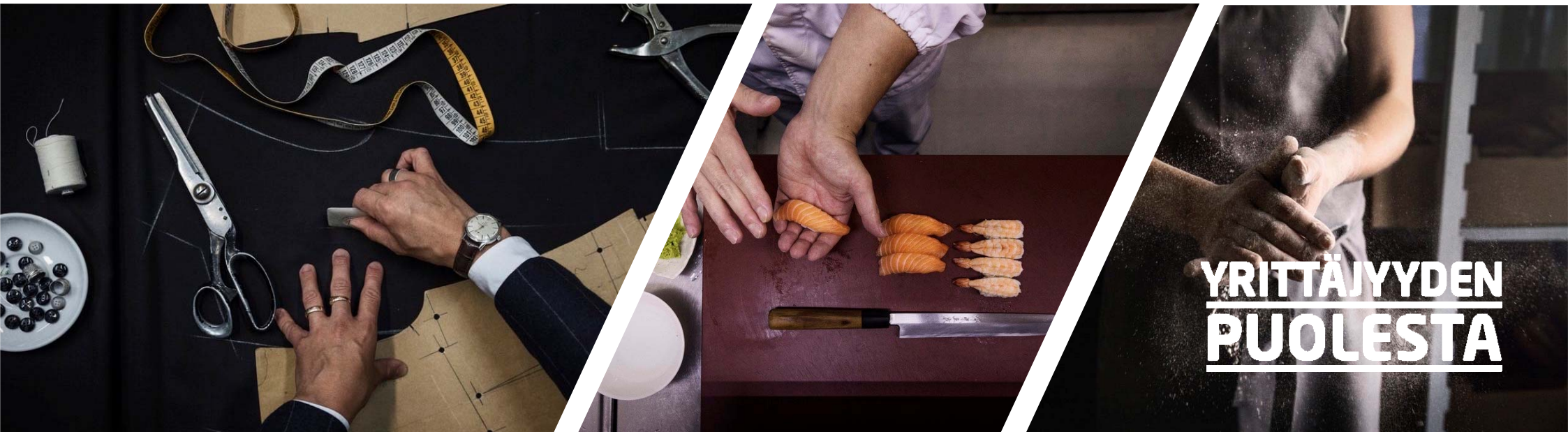

Yrittäjät

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINNIN KÄSIKIRJA

Käsikirja kuntien käyttöön

- Yrva-käsikirja julkaistiin 12.1.2022
- Laadittiin työryhmässä, jossa oli sekä yrittäjäjärjestön ja kuntakentän edustajia.
- Oppaassa on kerrottu millaisissa tilanteissa yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä
- Ja miten se tulisi tehdä
- Opas sisältää myös esimerkkejä yrva-arvioinnista
- Lisäksi yksinkertainen yrva-malli
- <https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2022/01/Yritysvaikutusten-arvioinnin-kasikirja.pdf>

Käsikirjan sisällysluettelo

Miksi yritysvaikutuksia pitäisi arvioida?	3
Yritysvaikutusten arviointi on osa päätösvalmistelua	3
Millaisissa asioissa yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä?	4
Milloin ja miten yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä?	7
Yritysvaikutusten arvioinnin prosessi kunnan päätöksenteossa	8
Yritysvaikutusten arvioinnin nelikenttämalli	8
Päätösten yritysvaikutusten eri tasot	9
Suora tai välillinen positiivinen vaikutus	8
Kielteiset vaikutukset	9
Päätösten jaottelu yritysvaikutusten arvioinnin kannalta	10
Ohjelmataso	10
Päätöstaso	10
Rutiinipäätökset	10
Esimerkkejä yritysvaikutusten arvioinnista	11
Suomen Yrittäjien suositukset	13
Esimerkki yritysvaikutusten arviointimallista; liikennevalomalli	14

Yrittäjät

Yritysvaikutusten arvionti osaksi päätöksentekoa

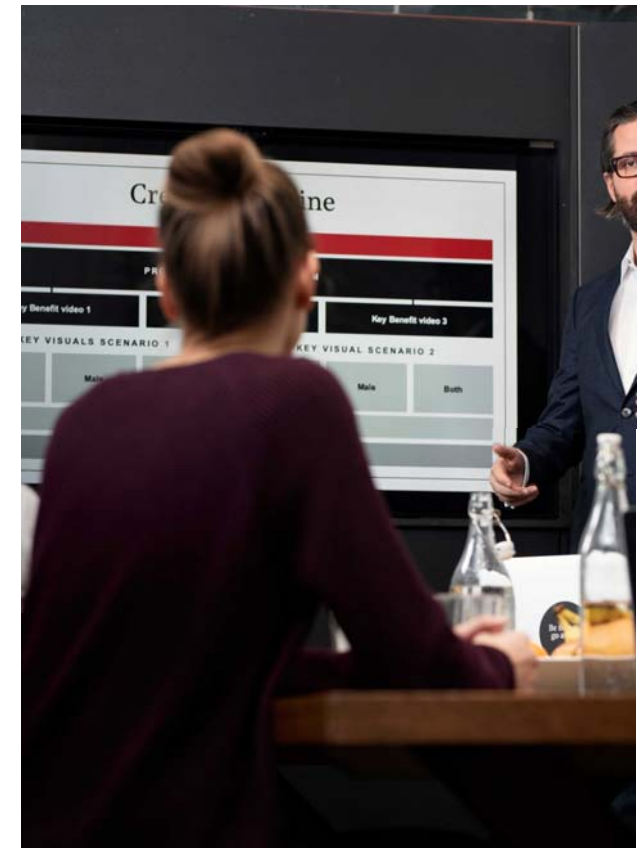
- Kunnan tehtävänä on kuntalain 1.2 §:n mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa.
- Yksi tärkeimmistä kunnan tehtävistä on luoda edellytykset yritystoiminnalle.
- Yritysten ja kunnan menestymistä voidaan tukea arvioimalla yritysvaikutukset jo valmistelussa ennen asian etenemistä päätöksentekoon.
 - Vastuu on viranhaltijoilla, luottamushenkilöiden tulee olla tietoisia asiasta.
- Yritysvaikutusten arvionti ei tarkoita, että päätökset tehtäisiin yrittäjien ehdoilla
 - arviointi lisää yrittäjyysmyönteisyyden todennäköisyyttä ja vähentää riskiä yrittäjyyden kannalta haitallisiksi päätöksiksi.
 - Keskeistä on, että yritysvaikutusten arvioinnilla tähdätään siihen, että päätöksillä poistetaan yrittäjyyden esteitä eikä luoda niitä.

Milloin ja miten yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä?

Yrittäjät

- On tärkeää, että yritysvaikutusten arviointi tehdään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Yritysvaikutusten arvioinnin teko tulisi antaa toimielimen tai muun työryhmän vastuulle hallintosäännön määräyksen tai hallituksen päätöksellä.
 - On tärkeää, että kyseisessä toimielimessä tai muussa työryhmässä on myös yrittäjien edustajia jäseninä.
- Johtoryhmä on oikea paikka arvioida sitä, onko asialla yritysvaikutuksia vai ei.
- asiat siirretään kunnan ja yrittäjien yhteiseen toimielimen tai työryhmän käsittelyyn, jolla on vastuu yritysvaikutusten arvioinnin tekemisestä.
- Työryhmä käsittelee asian ja antaa asiasta lausunnon asian yritysvaikutuksista. Lausunto voi pitää sisällään esimerkiksi kolmiportaisen asteikon yritysvaikutuksista, esim. liikennevalomallilla.
 - **Vihreä** = asia on positiivinen yritysvaikutusten kannalta.
 - **Keltainen** = neutraali, tai sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia.
 - **Punainen** = asialla on kielteisiä yritysvaikutuksia
- Tärkeää on, että koko kunta/kuntakonserni sitoutuu toimintamalliin, koska myös konsernin yhtiöissä päätetään asioista, joilla on yritysvaikutuksia.

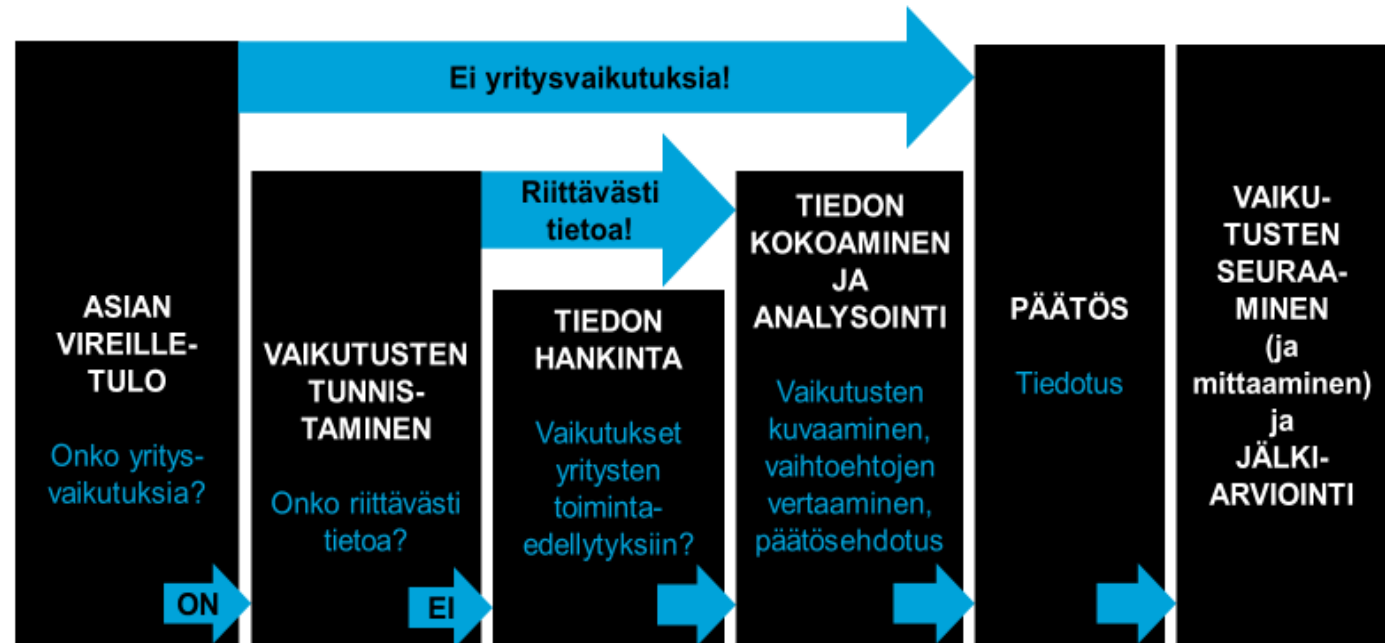
Yritysvaikutusten arviointi on osa päätösvalmistelua

Yrittäjät

Tavoitteena on, että

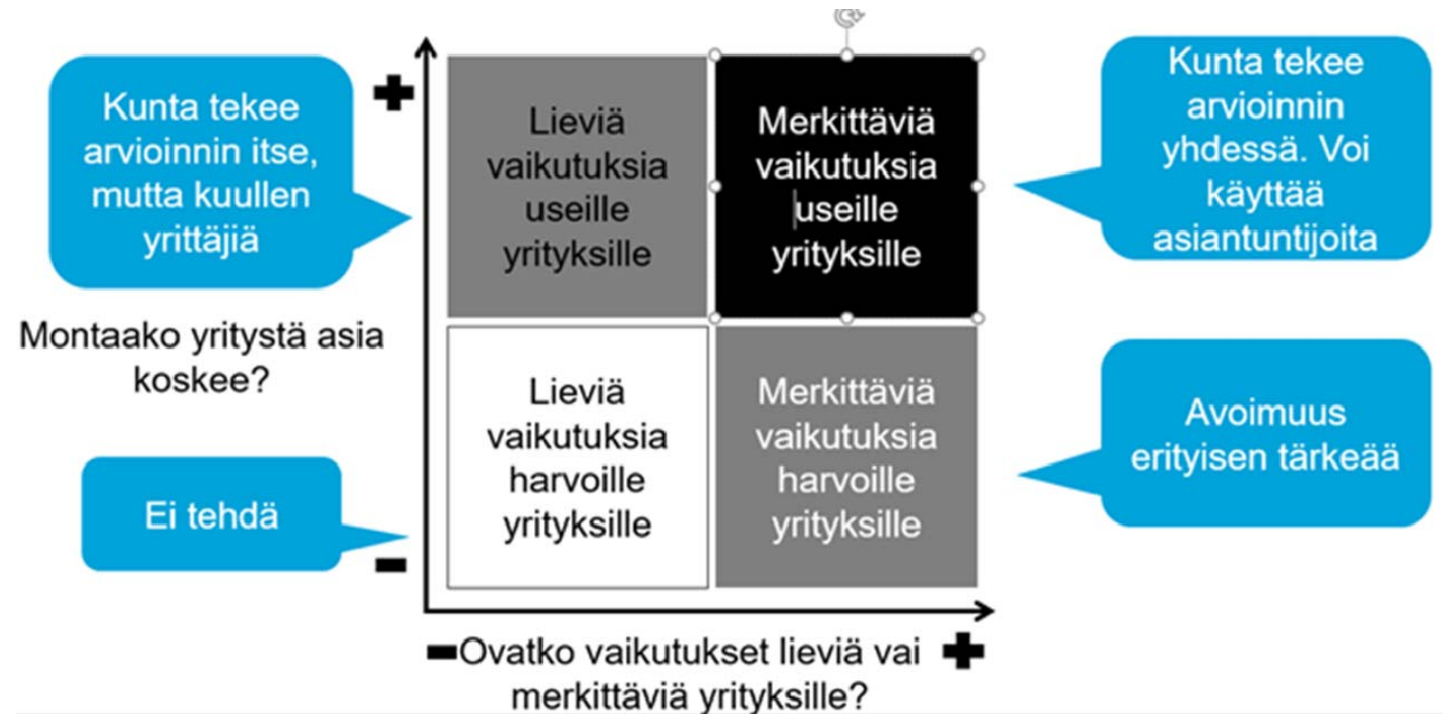
- Valtuusto päättää, että yritysvaikutusten arviointi otetaan käyttöön.
- Kunnan organisaatio sitoutuu yritysvaikutusten arviointiin.
- Yritysvaikutusten arviointi on suunnitelmallista ja jatkuvaa.
- Päätösten vaikutukset yritysten toimintaympäristöön arvioidaan säännönmukaisesti.
- Talousarvioon on sisällytetty kappale siitä, miten yritysvaikutukset on talousarviossa otettu huomioon.

Yritysvaikutusten arviointi osana päätöksentekoa on tärkeää

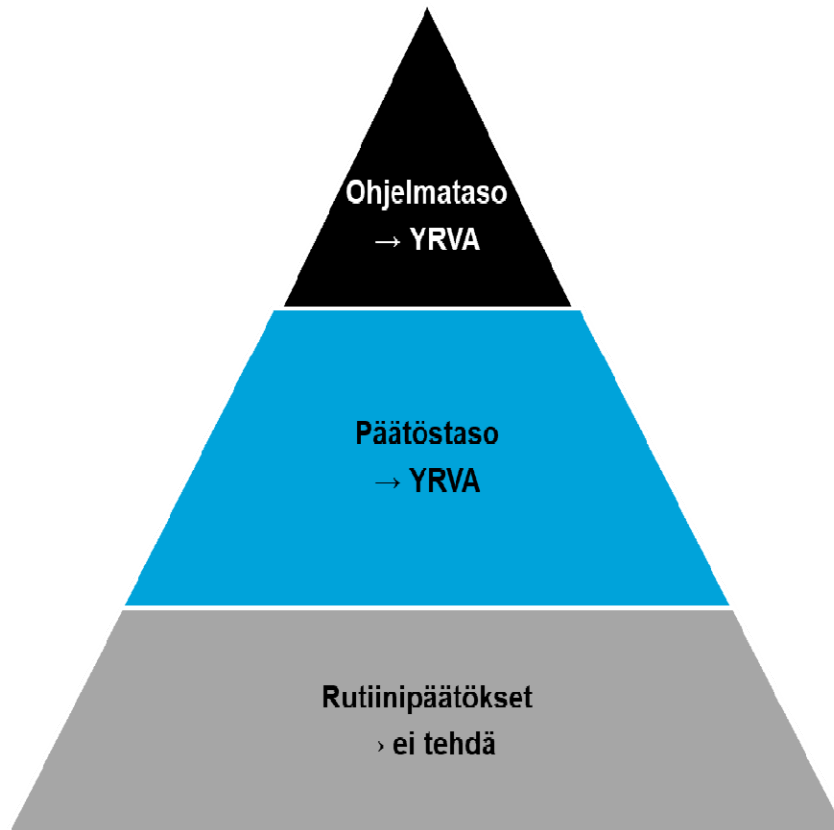
Yritysvaikutusten arviointi nyt

- Kuntien strategioissa on ilmaistu tahtotila olla yritysmyönteinen kunta
 - Päätöksenteossa asia helposti unohtuu
- Yritysvaikutusten arvioinnin tulee olla systemaattista
 - Käytössä ehkä n. 1/4 kunnista
 - Niissäkään käyttö ei ole systemaattista

Päätösten jaottelu yritysvaikutusten arvioinnin kannalta

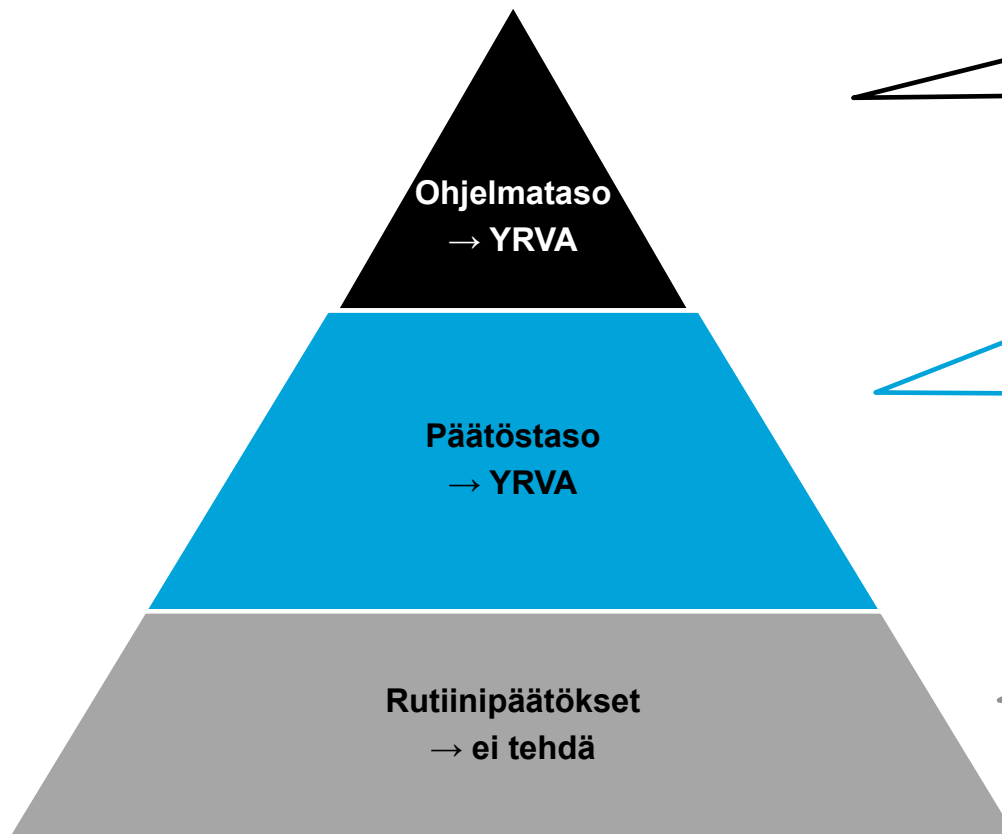
Yrittäjät

- Ohjelmataso. Huipulla olevat ohjelmatason päätökset vaikuttavat koko organisaatioon ylhäältä alaspäin, mutta niitä tehdään määrällisesti vähiten. Niillä on kuitenkin suurin toimintaa ohjaava merkitys.
- Päätöstaso koostuu suuresta määrästä niitä kunnissa tehtäviä strategisesti merkittäviä päätöksiä, jotka ovat kuitenkin yksittäisiä, mutta niillä on yritysten toimintaedellytyksiin erittäin merkittävät vaikutukset.
- Rutiinipäätökset ovat hallinnollisen tason päätöksiä, joilla ei ole strategista tai muuta merkitystä yrityksiin. Tähän sijoittuvat myös ne päätökset, joita hallitus- tai valtuustotasolla tehdään, mutta joista on jo aiemmassa päätöksentekovaiheessa tehty yritysvaikutusten arviointi. Mikäli arviointi on jäänyt tekemättä, on tässä vaiheessa syytä herätä ja tehdä arviointi

Päätösten jaottelu yritysvaikutusten arvioinnin kannalta

Yrittäjät

Kuntastrategia, maakuntastrategia, palvelustrategia, elinkeinostrategia, hankintapolitiikka, omistajapolitiikka, maapolitiikka, yleiskaavat, ympäristöpolitiikka, rakennemuutosohjelmat, koulutuspolitiikka jne.

Asemakaavamuutokset, palvelurakenne- ja -verkostolinjaukset, kunnan toimintojen yhtiöittäminen, hankinnat, rakennusurakat, liikennejärjestelyt, joukkoliikenteen järjestäminen, kehittämishankkeet, yhdyskuntarakenteen kehittäminen, ympäristöön liittyvät luvat yrityksille, maksut ja taksat, palveluseleiden käyttö jne.

Rutiinipäätökset tai päätökset, jotka toteuttavat jo olemassa olevaa linjaa ja ovat käyneet läpi yritysvaikutusarvioinnin aiemmilla tasoilla.

Yrittäjät

Millaisissa asioissa yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä? (huom. lista ei ole tyhjentävä)

1. Kunnan toimintaa ohjaavat strategiat
2. Hankinnat (kynnysarvot ylittävät/pienhankinnat)
3. Palvelusetelin käyttöönotto ja sääntökirjaan tehtävät muutokset
4. Palvelujen ulkoistukset, palvelujen ostot
5. Toimintojen yhtiöittäminen
6. Maankäyttö ja kaavoitus
7. Rakennusvalvonnan vasteajat
8. Liikennesuunnitelmat ja liikenneratkaisut
9. Tilaratkaisut
10. Yrityspalvelut kunnan yrityksille
11. Koulutus
12. Investoinnit
13. Ilmastotoimet – hiilineutraalius
14. Energian tuottaminen
15. Veden hinnan muutokset
16. Taksat
17. Lainsäädäntöuudistusten toimeenpano kunnissa

10 TEESIÄ YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTIIN

1. Arviointi on prosessi, joka tunnistaa yritysvaikutukset ja arvioi konkreettiset vaikutukset kokonaisvaltaisesti lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä.
2. Yritysnäkökulma tuo lisäarvoa valmisteluun ja päätöksentekoon
3. Arviointi ei saa lisätä valmistelun ja päätöksenteon byrokratiaa.
4. Arviointi tekee valmistelun ja päätöksenteon läpinäkyväksi.
5. **Arviointi mahdollistaa paremmat toimintaedellytykset yrityksille.**
6. Arviointiin sitoutuu koko organisaatio & henkilöstö.
7. Arviointi on systemaattista ja kiinteä osa valmistelua & päätöksentekoa.
8. Arviointimalli on kuntakohtainen.
9. **Ennakoarvioinnilla estetään kielteisten yritysvaikutusten syntyminen.**
10. Jälkiarvioinnilla opitaan tehdyistä virheistä ja vältetään ne tulevaisuudessa.

Yksinkertainen liikennevalomalli

Yrittäjät

	Myönteinen vaikutus	Pos	Neutral	Neg	Kielteinen vaikutus
1.	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla				Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla
2.	Edistää elinkeinorakenteen monipuolistumista				Kaventaa elinkeinorakenteen monipuolistumista
3.	Lisää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia				Vähentää liiketoimintamahdollisuuksia
4.	Helpottaa yritysten työvoiman saantia				Vaikeuttaa yritysten työvoiman saantia
5.	Vaikuttaako päätös positiivisesti työpaikkojen muodostumiseen?				Vaikuttaa negatiivisesti tai ei lisää työpaikkojen määrää alueella
6.	Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin				Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin
7.	Helpottaa yritysten logistiikkaa				Vaikeuttaa yritysten logistiikkaa
8.	Lisää kunnan vetovoimatekijöitä				Vähentää kunnan vetovoimatekijöitä
9.	Lisää yritysten välistä kilpailua				Vähentää yritysten välistä kilpailua
10.	Kohtelee yrityksiä tasapuolisesti				Kohtelee yrityksiä eriarvoisesti
11.	Luo edellytyksiä yritysten verkostoitumiselle				Vähentää yritysten verkostoitumisen mahdollisuuksia
12.	Edistää strategisten linjausten toteutumista				Heikentää strategisten linjausten toteutumista
13.	Vaikuttaa positiivisesti aluetalouteen				Ei vaikutusta aluetalouteen

YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA